

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗДВН
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ЛЦДН у м. Глухів
(місто знаходження НКП)

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.
В.М.Боронос
«_____» _____ 2020 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

Податкова система України і проблеми її реформування

Освітній ступінь “Бакалавр”

Спеціальність 072 – “Фінанси, банківська справа та страхування”

Керівник роботи:

(підпис)

Л.С. Захаркіна

Студент:

(підпис)

А.І. Антонович

Група:

Фдн-61гл

Суми 2020

РЕФЕРАТ

Дипломна робота: 23 с.; 2 табл., 6 рис.; 35 джерел.

Актуальність теми. Україна, поставивши собі за мету стати повноправним учасником європейського співтовариства, як і раніше, переслідує в якості основних завдань - побудова справедливої і ефективної податкової системи, забезпечення її ясності, прозорості та стабільності, які є найважливішими умовами підвищення підприємницької та інвестиційної активності, економічного прогресу та успішного інтегрування нашої економіки в світову.

Об'єкт дослідження – процес становлення та функціонування податкової системи України.

Предмет дослідження – економічні відносини що виникають при здійсненні фіскальних операцій на рівні держави чи суб'єктів господарювання.

Методи дослідження – Використовуються такі загальні методи наукового пізнання як аналіз, синтез, узагальнення та інші. Крім цього, застосовується статистичний метод обробки числової інформації. Процес дослідження складається з двох основних етапів, а саме вивчення думок різних вчених і практиків про сутність податків і аналізу динаміки податкових надходжень до державного бюджету.

У першому розділі дипломної роботи аналізуються теоретичні основи функціонування податкової системи України. У другому розділі наведено аналіз стану системи оподаткування в Україні. У третьому розділі розглянуто удосконалення процедури адміністрування податків.

В якості інформаційного забезпечення були використані інформаційні ресурси періодичних видань, статистична інформація, мережа Інтернет і інших джерела.

ПОДАТКОВА СИСТЕМА, ДОХОДИ БЮДЖЕТУ, НЕПРЯМІ ПОДАТКИ,
ПРЯМІ ПОДАТКИ, АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	7
1.1 Огляд сучасних підходів до розвитку податкової системи України	7
1.2 Проблемні боки податкової системи України.....	10
2 АНАЛІЗ СТАНУ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ	13
2.1 Аналіз податкових надходжень до державного бюджету України	13
2.2 Світовий досвід справляння податку на додану вартість	15
3 РОЗВИТОК ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ШЛЯХОМ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ	17
ВИСНОВКИ.....	19
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	20

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день, в умовах глобалізації економіки та зростання інтеграційних процесів, Україна повинна проявляти ще більшу зацікавленість в залученні іноземних інвестицій та створенні сприятливого податкового клімату. Тим більше, з огляду на такі економічні проблеми в країні, як хронічний дефіцит державного бюджету, щорічно збільшується державний борг, високий рівень неофіційної економіки, відсутність власних фінансових ресурсів, інфляцію, наслідки економічних і політичних криз, зниження інвестиційної привабливості країни, падіння зовнішньоторговельного обороту і безліч інших проблем.

Україна, поставивши собі за мету стати повноправним учасником європейського співтовариства, як і раніше, переслідує в якості основних завдань - побудова справедливої і ефективною податковою системою, забезпечення її ясності, передбачуваності, прозорості та стабільності, які є найважливішими умовами підвищення підприємницької та інвестиційної активності, економічного прогресу та успішного інтегрування нашої економіки в світову.

Удосконалення податкової системи в сукупності з такими організаційними і законодавчими заходами, як залучення прямих інвестицій, скорочення рівня тіньової економіки, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, збільшення реальних доходів населення і, відповідно, зниження рівня бідності, зменшення дефіциту бюджету і розширення бази оподаткування дозволять створити сприятливі умови для активізації економічної діяльності господарюючих суб'єктів.

Об'єкт дослідження – процес становлення та функціонування податкової системи України.

Предмет дослідження – економічні відносини що виникають при здійсненні фіскальних операцій на рівні держави чи суб'єктів господарювання.

Методи дослідження – Використовуються такі загальні методи наукового пізнання як аналіз, синтез, узагальнення та інші. Крім цього, застосовується

статистичний метод обробки числової інформації. Процес дослідження складається з двох основних етапів, а саме вивчення думок різних вчених і практиків про сутність податків і аналізу динаміки податкових надходжень до державного бюджету.

У першому розділі дипломної роботи аналізуються теоретичні основи функціонування податкової системи України. У другому розділі наведено аналіз стану системи оподаткування в Україні. У третьому розділі розглянуто розвиток податкової системи шляхом удосконалення процедури адміністрування податків.

Основою виконання роботи стали навчальні посібники, підручники, методичні матеріали з питань розвитку податкової системи та ефективних напрямів її вдосконалення. В якості інформаційного забезпечення були використані інформаційні ресурси періодичних видань, статистична інформація, мережа Інтернет і інших джерела.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

1.1 Огляд сучасних підходів до розвитку податкової системи України

Питання функціонування податкової системи розглядаються в роботах багатьох українських та закордонних вчених теоретиків та практиків. Саме визначення податкової системи закладено у Податковому кодексі України: «...сукупність загальнодержавних та місцевих податків та зборів, що справляються в установленому Податковим кодексом порядку, становить податкову систему України [26]».

Класифікація податків та зборів, що формують податкову систему України наведено на рисунку 1.1.

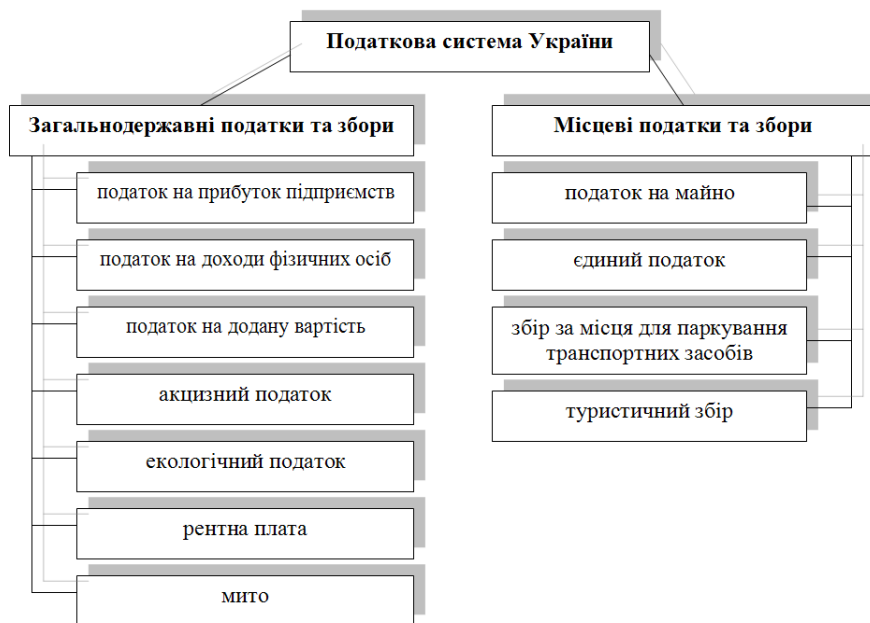

Рисунок 1.1 – Класифікація податків та зборів [26]

Н. Вахновська та О. Олексюк в своїй праці досліджують «...досвід становлення податкових систем провідних держав світу з метою визначення основних орієнтирів розвитку податкової системи України. Вони відзначають особливості функціонування вітчизняної податкової системи та проведено порівняльний аналіз із сучасними закордонними системами оподаткування. Подано

шляхи її вдосконалення в контексті євроінтеграційних процесів, що відбуваються в Україні [3]».

Питання ролі податків у формуванні дохідної частини державного бюджету розглядає в своїй роботі Д. Макогон. Вона відносить до «...пріоритетних завдань бюджетно-податкової політики доцільно віднести: подальше спрощення механізму адміністрування податків і зборів, створення максимально комфортних умов для виконання податкових зобов'язань платниками податків; удосконалення архітектури податків з метою значного підвищення ролі прямого прибуткового оподаткування; модернізація інструментів і принципів справляння бюджетоутворюючих податків та підвищення якісного рівня механізму адміністрування місцевих податків і зборів; удосконалення податкового законодавства, що сприятиме ефективності та результативності функціонування податкової системи, забезпеченню конкурентоспроможності вітчизняної економіки на світових ринках [20]».

Проблеми розвитку податкової системи в сучасних умовах цифровізації розглядається в роботі Т. Донченко та А. Олійник. Вони наголошують на необхідності «...передбачити можливість отримання доступу до всіх сервісів та послуг ДФС України через електронний кабінет платника податків, ефективне використання ІТ, впровадження реінжинірингу та ризик-менеджменту у роботі суб'єктів податкової системи [4]»

Теоретичні та практичні аспекти визначення проблем функціонування податкової системи та елементів окремих податків також розглядаються в роботах науковців Сумського державного університету [31, 28, 33, 14, 2, 29, 32, 21, 30, 24, 5, 13, 12, 8, 9, 34, 7, 35, 11, 10, 15].

Проблеми оподаткування викликають значний інтерес, який можна проаналізувати в пошуковій системі Google із використанням інструментів програмного продукту Google Trends (рис. 1.2). При цьому викликає інтерес кількість пошукових запитів, стосовно окремих видів податків та зборів, що формують податкову систему України.

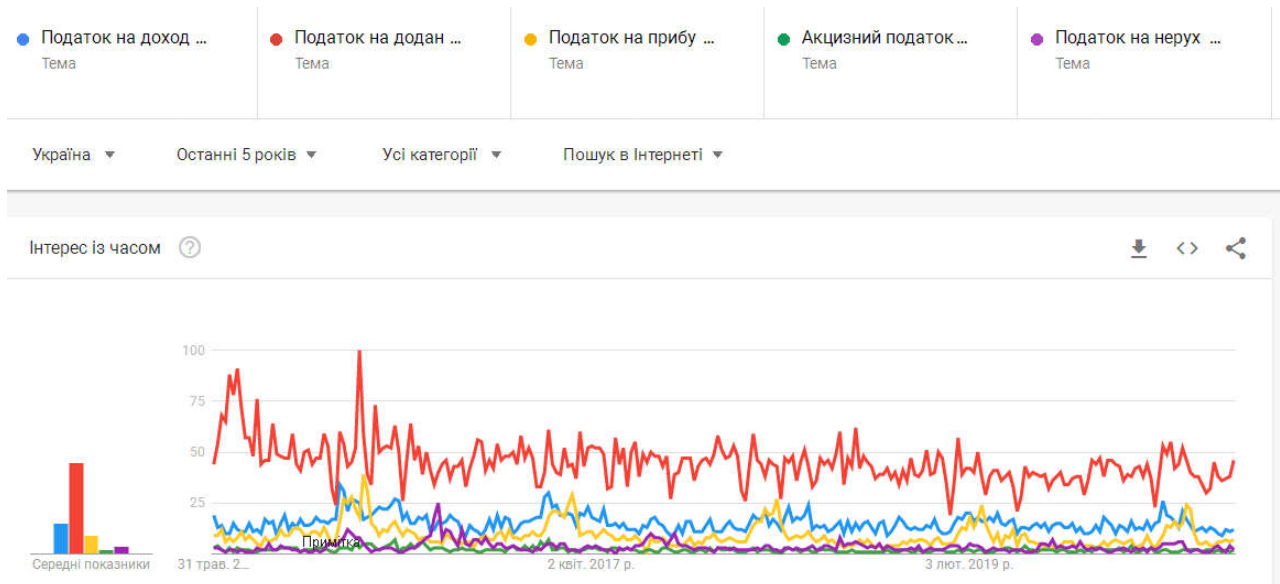

Рисунок 1.2 – Обсяги пошукових запитів на тему питань оподаткування в Україні

Аналіз показує значно більший інтерес до питань пов'язаних з податком на додану вартість, який є ключовим джерелом податкових надходжень до державного бюджету України.

Як держава, так і кожна організація, безпосередньо, щодня стикаються з проблемами оподаткування в певних масштабах. Податковий менеджмент, який організовується на різних рівнях, може бути протиставлений ухилення від сплати податків, приховування прибутків або незаконного використання пільг, в тому випадку, якщо він базується на наявних податковому законодавстві, теоретичні та методологічні розробки і методики розрахунку податкових ризиків і оцінку ефективності податкового планування. На користь необхідності проведення заходів податкового менеджменту висуваються зовнішні і внутрішні передумови. До перших зараховують: складність і неясність податкового та бухгалтерського законодавства, утруднення форм діяльності установ, істотна податкове навантаження, а до других - недостатність економічних ресурсів, загроза їх втрати, зростаюча відповідальність за загальноприйняті рішення щодо збереження бізнесу в обставинах зростаючої конкуренції в ході життєвого циклу становлення компанії. Аналізуючи тенденції податкового менеджменту, можна

відзначити основне серед них, яке полягає в досягненні довгострокових цілей за допомогою успішного налагодження процесу оподаткування.

В цьому випадку особлива значимість відводиться управлінню податковими потоками, які здійснюють особисте рух внаслідок реалізації податками своїх функцій. Податковий менеджмент гарантує зниження податкового ризику і збільшення прибутковості різних інвестицій; досліджує стан податкових потоків; досягає оптимізації податкового навантаження на компанію; реалізовує податкове планування; прогнозує податкові виплати; проводить оцінку продуктивності податкової політики; гарантує податкове врегулювання та інші. Уряд потребує фінансових ресурсів годі, для того щоб реалізовувати власні функціональні прями обов'язки, а податки вважаються економічним джерелом фінансової самодостатності країни.

Податковий менеджмент – представляє собою частину загальної системи управління ринковою економікою, тобто складову загального менеджменту в цілому. В основі податкового менеджменту знаходяться загальновизнані принципи і ґрунтовні правила управління економічними процесами, системного підходу і аналізу. Управління податками в системі менеджменту, з одного боку, зв'язується з виконанням основних функцій менеджменту (плануванням, регулюванням і контролем), а з іншого, представляє собою особливий тип управлінського процесу, спрямований на здійснення управління людьми (адміністрування).

Податковий менеджмент на рівні держави представляє собою розробку податкових підходів, а крім того реалізацію і існування цілої податкової концепції в загальному форматі, податкове управління і податковий контроль.

1.2 Проблемні боки податкової системи України

Податкова безпека є фундаментальною частиною фінансової безпеки держави. У податкових відносинах центральною категорією є податок, подат-

кова політика поняття, безпосередньо пов'язане з податками, слід розібратися з її змістом і економічною сутністю.

Практично всі дослідники визнають, що податкова політика є важливим елементом державного регулювання, що робить істотний вплив на формування державних і муніципальних фінансів. Саме в податковій політиці визначаються основні напрямки трансформації податкової системи, стабільність, зниження або підвищення податкового навантаження, податкові пільги і преференції. Податкову політику слід розглядати як найважливіший інструмент регулювання ринкової економіки. Податкова політика формується щорічно на середньострокову перспективу, а саме трирічний період і формалізується документом, що визначає її основні напрямки.

Сучасні умови соціально-економічного розвитку України характеризуються наявністю вищого рівня структурного бюджетного дефіциту. Також триває поглиблення структурних диспропорцій, ускладнюється демографічна ситуація, спостерігається низький рівень здійснення інвестиційних програм. Все це говорить про необхідність оперативної розробки перспективних напрямків розвитку податкової політики та структурних елементів податкового механізму з метою забезпечення податкової безпеки регіонів.

Податкову політику ми сприймаємо як ефективного інструменту, регулюючого впливу на економіку країни і виступає як логічний наслідок постійно утворюються економічних відносин. Неналежні результати податкової політики викликані організаційно-методичними підрахунками в управлінні, а також обумовлені впливом групи внутрішніх і зовнішніх факторів. Такий стан актуалізує загрози податкової безпеки і надалі здатне вкрай негативно позначитися на процесах розвитку бюджетно-фінансової системи держави в цілому. Хронічні і нові диспропорції соціально-економічного розвитку територій, багато в чому, викликані не тільки природно-географічними факторами, масштабності інноваційного потенціалу, а й обраним вектором і методами залучення складових податкового механізму, що є основним регулятором реалізованої в регіонах податкової політики.

Необхідність поглиблення теоретичних положень і розробки науково-обґрунтованих практичних рекомендацій з даної проблематики визначила актуальність вдосконалення структурних складових податкового механізму щодо проблем досягнення податкової безпеки України.

2 АНАЛІЗ СТАНУ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

2.1 Аналіз податкових надходжень до державного бюджету України

Проведення аналізу податкових надходжень є невід'ємною частиною податкової політики будь-якої держави. Однак, для побудови максимально точних прогнозів надходжень, а разом з тим і раціонального планування бюджету, важливо проводити також аналіз заборгованостей за всіма видами податків. Даний висновок обумовлений тим, що податкові заборгованості негативно впливають на економічний стан країни в цілому, тому що не дозволяють в повній мірі забезпечувати бюджет фінансовими ресурсами, а також обмежують держава в можливості виконання соціальних програм. Проведення якісної, глибокої аналітичної роботи надасть можливості для отримання максимальної вигоди з податкових надходжень.

Проаналізуємо стан надходження різних податків до державного бюджету України. Структурна такий розподіл наведено на рисунку 2.1.

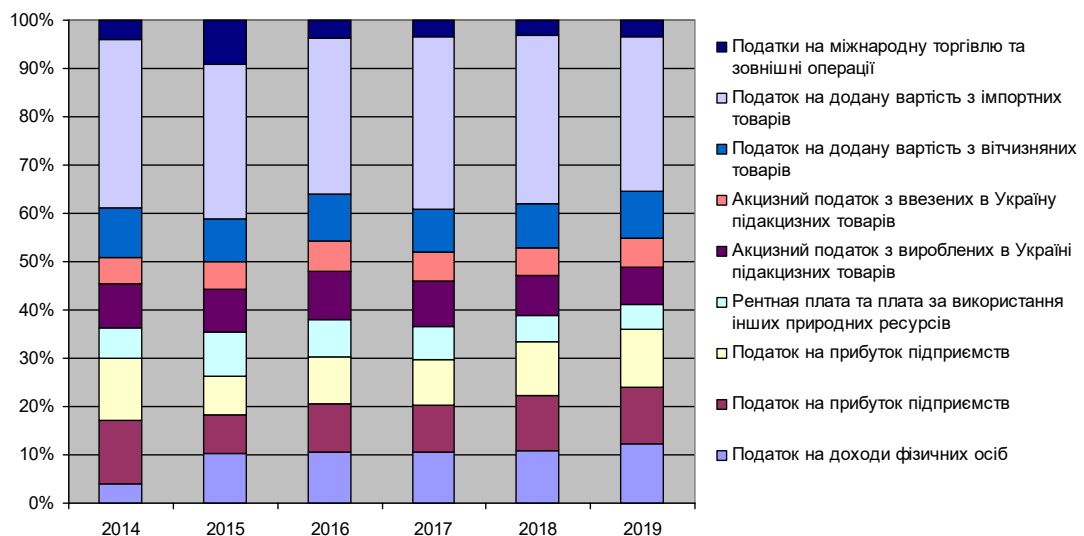

Рисунок 2.1 – Податкові надходження до державного бюджету

України за 2014-19 рр. [6]

Як видно з діаграми найбільшу питому вагу в структурі податкових надходжень має податок на додану вартість. Це підтверджує ефективність непрямого оподаткування в Україні. Такі висновки підтверджує структурний аналіз податкових надходжень у 2020 році (рис. 2.2).

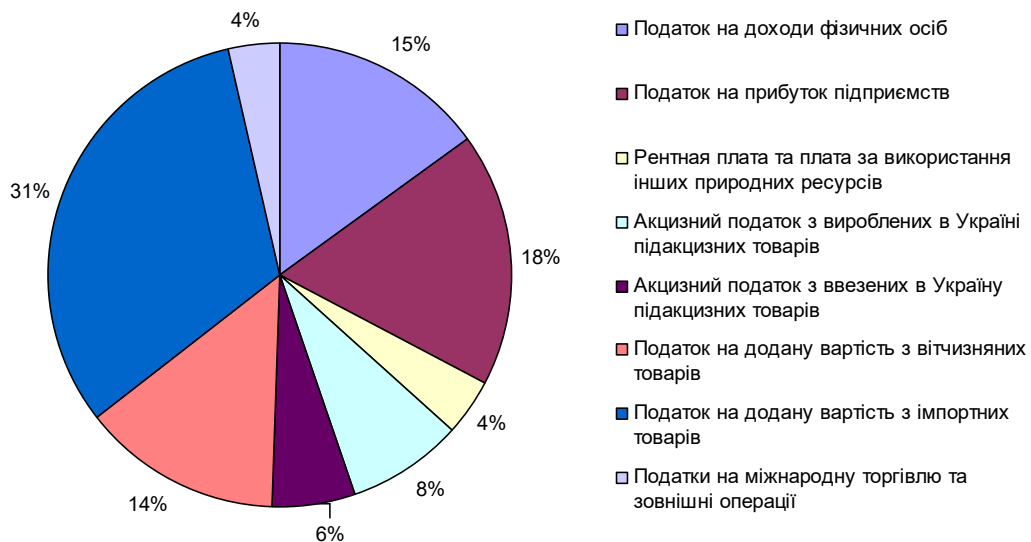

Рисунок 2.2 – Податкові надходження у 2020 році [6]

Проведений моніторинг і аналіз надходжень платежів до бюджету дозволяє виявити фактори, що впливають на динаміку надходжень, визначити резерви зростання податкових доходів з метою виконання плану надходження до державного бюджету, місцевих бюджетів і страхових внесків. Варто зазначити, що на сьогоднішній день податковий кодекс став настільки незручний, що його не можуть застосовувати платники податків. Податкові органи самі не в стані встежити за всіма змінами, які відбуваються. Податковий кодекс говорить, що елементи оподаткування повинні бути встановлені законом. Але в той момент, коли уряд не може домовитися з якихось питань, а податковий закон внести хочеться, в цей момент законопроект вноситься і приймається, але при цьому в нього вноситься посилення: в порядку визначеному урядом. Уряд вважає, якщо вони не домовилися на момент внесення закону - вони домовляться потім.

2.2 Світовий досвід справляння податку на додану вартість

В системі різноманітних бюджетних доходів в розвинених країнах світу переважають податки, серед яких домінують прямі податки. Непряме оподаткування, по можливості, зведено до мінімуму, так як є істотним обтяженням, перш за все, для населення, що проживає на території держави. У свою чергу, в системі непрямих оподаткування істотне значення має податок на додану вартість.

Податок на додану вартість є одним з наймолодших податків. Деякі податки, такі як акцизи, земельний податок, відомі ще з давніх часів. ПДВ став застосовуватися лише в ХХ столітті. Схема його справляння була запропонована в 1954 році французьким економістом М. Лоре. У податковій системі Франції ПДВ був введений в 1958 році. Сьогодні ПДВ у Франції перетворився в основний бюджетоутворюючий податок, на який припадає майже 50% всіх податкових надходжень. ПДВ став основним джерелом доходів більшості економік, що розвиваються Європи і вийшов далеко за її межі: податок діє в Китаї, Таїланді, в Бангладеш, на Філіппінах, всього більш ніж в 120 країнах світу. Вважається науково доведеним, що перехід на цей податок сприяв економічному розвитку в Європі, Азії та інших регіонах. В Україні ПДВ діє з 1 січня 1992 року і в законодавство по ПДВ практично щорічно вносяться доповнення і зміни.

Дискусійні питання про реформування податку на додану вартість йдуть на протязі всього періоду існування податку в українській податковій системі і відображені в працях вчених і економістів практиків. Найчастіше порушуються питання про зміну ставок податку.

Найвища ставка по ПДВ в світі встановлена в Угорщині - 27%. Рішення про підвищення ставки ПДВ було прийнято в 2012 році, при виході з фінансової кризи. У Фінляндії ставка ПДВ становить 24%, в Іспанії - 21%. Основна ставка ПДВ у Франції і в Росії становить 20%. У всіх розглянутих країнах ставка податку диференційована і передбачає оподаткування за зниженою ставкою для соціально значущих областей, таких як медицина, освіта та ін. На частку ПДВ

припадає понад 30% від загального обсягу доходів державного бюджету, при цьому необхідно відзначити, що питома вага надходжень від ПДВ в загальній сумі бюджетних доходів за період з 2017 по 2019 рр виріс з 26,4 до 35,2% що говорить про зростання його значущості. Таким чином, можна відзначити, що податок на додану вартість становить основу непрямого оподаткування багатьох світових країн. Історія ПДВ нараховує більше 70 років, за цей час він довів свою ефективність і застосовується в 120 країнах. В Україні на частку ПДВ припадає понад 30% від загальних доходів державного бюджету, що говорить про його значущості для економіки.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок про те, що податок на додану вартість займає перше місце по актуальності. Він має різні ставки, дає право вибору системи оподаткування, яку буде використовувати організація, але також він має свої пільги. Пільги по ПДВ передбачені законодавством. Таким чином, як з'явилися податок на додану вартість і акцизи в податковій системі, непрямі податки стали займати чільну позицію при мобілізації доходів до бюджету. У бюджеті надходження від ПДВ поступаються тільки єдиним податком на видобуток корисних копалин і складають майже четверту частину всіх доходів. Перевершуючи за розміром все податкові доходи, ПДВ товарів, які реалізуються в Україні (в т.ч. ПДВ при ввезенні товарів на територію України), стоїть на першому місці.

3 РОЗВИТОК ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ШЛЯХОМ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

Для того, щоб система була ефективною, застосовується податкове адміністрування, яке значно впливає на економіку країни. Адже від повноти наповнення державного бюджету і бюджетів інших рівнів залежать успішний розвиток держави, величина заробітних плат бюджетників, соціальні допомоги та інші блага. Податкове адміністрування може забезпечити розумну навантаження на платників податків, належний контроль з боку податкових органів. Воно гарантує прозорість і порядок в оподаткуванні. Для платників податків кращим є чесна сплата всіх видів податків і оптимізація оподаткування.

Податковим адмініструванням є управління оподаткуванням, здійснюване на державному рівні, тобто адміністрування передбачає організацію виконання законодавчих та нормативних актів, виявляє обставини, які заважають ефективній роботі податкової системи.

Крім того, податкове адміністрування здійснює діяльність по визначенню напрямків податкової політики, організації обліку платників податків, розробці форм звітності, контролю за виконанням податкового законодавства, прогнозування та аналізу обсягів податкових надходжень, виявлення схем ухилення від сплати податків. Безсумнівно, що деякі функції перетинаються при реалізації податкового адміністрування. Таким чином, податкове адміністрування значно ширше поняття податкового контролю, хоча основу податкового адміністрування становить, в першу чергу, контроль за дотриманням податкового законодавства, за правильністю обчислення і сплати податків. Однак, воно ще передбачає розробку методології перевірок як складової частини податкового адміністрування, в тому числі порядку перевірок вищестоящими податковими органами нижчестоящих.

Притягнення винних осіб до відповідальності за порушення податкового законодавства також є складовою частиною функцій податкового адміністрування. Важливою функцією податкового адміністрування є збір інформації, і її

обробка. До них відносяться дані по нарахуванню податків і за процедурою їх збору. Включають сюди і методологію перевірок, виявлення способів ухилення від податків.

Податкове адміністрування виробляє пропозиції щодо внесення змін і доповнень до законодавства про податки і збори, коригує напрями податкової політики. Отже, функції податкового адміністрування займають проміжне положення між податковим контролем (так як вони ширші функцій контролю) та управлінням податкової системою України.

Таким чином, податкове адміністрування є поняття, важливе для розуміння цілей податкової політики України і відбуваються в податковому законодавстві змін. Воно вирішує найважливіші фінансові питання, необхідні для повноцінного функціонування держави. Саме податкове адміністрування здійснює управління податковою системою України.

Вжиті заходи, пов'язані з подальшим удосконаленням податкового адміністрування спрямовані, з одного боку на зниження податкового тягаря для платників податків, і з іншого боку для виконання дохідної частини державного бюджету на рахунок податкових надходжень, що безсумнівно підкреслює про ефективність проведеної податкової політики України.

ВИСНОВКИ

Податки є важливою частиною фінансової життя держави і регіону, так як дозволяють досягати поставлених економічних і соціальних цілей розвитку суспільства. Актуальність дослідження податкової системи та її ролі в ринковій економіці підвищується в умовах складних макроекономічних процесів, які спостерігаються протягом останніх п'яти років. Відсутність активного економічного зростання призводить до того, що у держави залишається все менше можливостей для збільшення податкової бази з метою виконання своїх завдань. З іншого боку, податки повинні виконувати не тільки фіскальну функцію, але також формувати умови, що стимулюють підприємців до прояву ініціативи.

Податок означає обов'язковий платіж, який здійснюється організаціями та фізичними особами виходячи з норм, ставок, об'єктів оподаткування, інших параметрів, які визначені в податковому законодавстві країни, як плата за отримані блага, які можуть бути ефективно створені лише державою.

Важливо, щоб податкова система вирішувала не тільки фіскальні функції, тобто забезпечувала держава фінансовими ресурсами, а також вирішувала інші соціально-економічні завдання, в тому числі збільшення кількості малих і середніх підприємств, активізації їх інвестиційної активності, підвищення частки високотехнологічних виробництв і видів діяльності з високою доданою вартістю. На поточний момент реалізація економічної сутності податків відповідає тому визначенню, яке затверджено в Податковому кодексі.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Бодров В. Г. Податкове регулювання в умовах формування цифрової економіки в Україні. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2018. №2. С. 30–37.
2. Вартісно-орієнтоване управління підприємствами на основі стейкхолдерського підходу [Текст] : звіт про НДР (остаточний) / кер. О.О. Захаркін. - Суми : СумДУ, 2018. - 79 с.
3. Вахновська Н.А., Олексюк О.Л. Реформування податкової системи України в період євроінтеграції. *Економічний форум*. 2019. №1(3). С. 165-169. <https://doi.org/10.36910/6765-2308-8559-2019-3-25>.
4. Донченко Т. В. Олійник А.В. Етапи становлення податкової системи України в контексті розвитку цифрової економіки. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України* : електрон. наук. вид. / Ун-т держ. фіскал. служби України ; гол. ред.: М. О. Кужелєв. 2019. № 1. – URL : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Znprnudps/index.html>.
5. Дослідження кон'юктури інвестиційного ринку України : звіт про НДР (заключний) / Кер. І.В. Кобушко. - Суми : СумДУ, 2011. - 114 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/27284>.
6. Доходи держбюджету України. *Мінфін*: веб-сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>.
7. Захаркін О. О. Оцінка ризикостійкості підприємства при управлінні його інноваційним розвитком. *Економічний простір*. 2015. № 98. С. 165-176.
8. Захаркін О. О. Порівняльна характеристика концепцій управління підприємством в системі його інноваційної діяльності. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2014. № 4. С. 53–59.
9. Захаркін О. О. Роль інновацій у нарощенні вартості українських підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2014. №3. С. 90–101.

10. Захаркін О. О. Харченко М. О. , Івахнова А. Л. Оцінка інноваційного потенціалу підприємств у контексті інноваційного розвитку регіонів. Механізм регулювання економіки. 2012. №4. С. 216–221.

11. Захаркін О. О. Фактори формування вартості в контексті вартісно-орієнтованого підходу управління підприємством. *Бізнес Інформ*. 2014. №7. С. 208–214.

12. Захаркін О.О. Еколого-економічна оцінка технологічних рішень в машинобудуванні: автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.08.01 «Економіка природокористування і охорони навколишнього середовища» / О.О. Захаркін. - Суми, 2003. - 22 с.

13. Захаркін О.О. Мякота Т.С. Шляхи оптимізації споживчого кредитування в Україні в умовах фінансово-економічної кризи. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць*. 2010. № 1 (8). С. 79-84.

14. Захаркін, О.О. Вартісно-орієнтоване управління інноваційною діяльністю підприємств: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід [Текст] : монографія / О.О. Захаркін. - Суми: СумДУ, 2015. - 400 с.

15. Захаркіна Л. С. Система стратегічного планування інноваційного розвитку підприємств. *Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ*. – 2009. № 4 (20). С.73–76.

16. Інвестиційно-фінансові механізми еколого-орієнтованого розвитку регіонів [Текст] : звіт про НДР (заключний) / Кер. С.В. Похилько. - Суми : СумДУ, 2014. - 50 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39515>.

17. Крисоватий А. І. Податковий менеджмент. Тернопіль: Карт-бланш, 2014. 304 с.

18. Кудряшов В.П. Податкова політика та напрями реформування податкової системи України: Курс фінансів: Навч. посіб. - К.: Знання, 2008. - 431 с. – URL : http://pidruchniki.com/1584072013932/finansiv/kurs_finansiv

19. Любчик О. К. Проблемні питання оцінювання результативності податкового механізму податкової системи України. *Modern Economics*. 2019. № 16. С. 71-75. URL : [https://doi.org/10.31521/modecon.V16\(2019\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V16(2019)-10).
20. Макогон В. Д. Податкові надходження у системі формування дохідної частини бюджету. *Економічний вісник університету*. 2019. Вип. 41. С. 188-195.
21. Механізми вартісно-орієнтованого управління підприємством [Текст]: звіт про НДР (заключний) / Кер. М.В. Костель. - Суми: СумДУ, 2015. - 84 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/53419>.
22. Оксенюк О. І. Роль податку на додану вартість у формуванні доходів державного бюджету України. *Інноваційна економіка*. 2013. № 1. С. 253–258. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_1_62.
23. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
24. Оцінка ефективності та оптимізація діяльності фінансових посередників = Еволюція процесу становлення та сучасні тенденції розвитку фінансового посередництва: звіт про НДР (проміжний)/ Кер.: П.М.Рубанов. - Суми: СумДУ, 2012. - 60 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/32640>.
25. Податкова політика держави. Ще один великий компроміс / за заг. ред. К. І. Швабія. К.: Алерта, 2018. 62 с..
26. Податковий кодекс України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page1>.
27. Подік І. І. Податкова безпека як складова частина економічної безпеки національної економіки. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. №2. С. 100–107.
28. Роль інноваційної діяльності у формуванні вартості промислових підприємств [Текст]: звіт про НДР (заключний) / Кер. О.О. Захаркін. - Суми: СумДУ, 2016. - 114 с.
29. Теоретико-методичні засади відповідального портфельного інвестування як інструменту фінансового забезпечення сталого розвитку економіки

[Текст]: звіт про НДР (проміжний) / кер. Д.В. Леус. - Суми: СумДУ, 2016. - 99 с.
URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/67799>.

30. Теоретико-методологічні засади управління фінансами урбанізованого простору на місцевому рівні = Теоретико-методологічні засади узгодження фінансових інтересів суб'єктів соціального партнерства на місцевому рівні: звіт про НДР (проміжний) / Кер. К.В. Ілляшенко. - Суми: СумДУ, 2013. - 33 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/35419>.

31. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємства: звіт про НДР (заключний)/ Кер.: І.Д. Скляр. - Суми: СумДУ, 2012. - 54 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/34465>.

32. Фінансово-економічне обґрунтування екологічно спрямованого інноваційного розвитку [Текст]: звіт про НДР (заключний) / Кер. Т.В. Касьяненко. - Суми: СумДУ, 2016. - 90 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/53268>.

33. Формування фінансового механізму стабілізації економіки України [Текст] : звіт про НДР (заключний) / Кер. Н.А. Антонюк. - Суми : СумДУ, 2014. - 60 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39378>.

34. Zakharkin O. Zakharkina L. Enterprise's innovation development strategy substantiation and its aims. *Економічний часопис-XXI*. 2014. № 7–8(1). С. 76–79.

35. Zakharkin, O., Zakharkina, L., & Antoniuk, N. (2017). A comparative analysis of stock market volatility depending on investment time horizon. *Economic Annals-XXI*, 167(9-10), 49-52.